

Pressi- ja teabeosakond

Euroopa Liidu Kohus
PRESSITEADE nr 221/21
Luxembourg, 14. detsember 2021

Kohtuotsus (kohtuasi C-490/20)
Stolichna obshtina, rayon „Pancharevo“

Alaealine laps, kes on liidu kodanik ja kelle sünnitõendisse, mille on välja andnud vastuvõttev liikmesriik, on vanematena kantud kaks samasoolist isikut: liikmesriik, mille kodanik ta on, on kohustatud andma talle välja isikutunnistuse või passi, nõudmata enne seda sünnitõendi koostamist oma riigisiseste ametiasutuste poolt

Samuti on ta kohustatud tunnustama vastuvõtva liikmesriigi väljaantud dokumenti, mis võimaldab sellel lapsel koos kummagi vanemaga kasutada õigust vabalt liikuda ja elada liidu territooriumil

Bulgaaria kodanik V. M. A. ja K. D. K. elavad alates 2015. aastast Hispaanias ning nad abiellusid 2018. aastal. Nende laps S. D. K. A. sündis 2019. aastal Hispaanias. Selle lapse sünnitõendisse, mille koostasid Hispaania ametiasutused, on lapse vanematena kantud kaks ema.

Kuna Bulgaaria isikut tõendava dokumendi saamiseks on vaja Bulgaaria ametiasutuste väljaantud sünnitõendit, palus V. M. A., et Sofia kommuun (Bulgaaria)¹ annaks talle välja S. D. K. A. sünnitõendi. Taotlusele lisas V. M. A. tõendina S. D. K. A. sünnitõendi kohta Hispaania perekonnaseisuaktide registrist tehtud väljavõtte legaliseeritud ja kinnitatud tõlke bulgaaria keelde.

Sofia kommuun andis V. M. A-le korralduse esitada tõendid S. D. K. A. põlvnemise kohta tema bioloogilise ema tuvastamiseks. Bulgaarias kehtival sünnitõendi vormil on ainult üks lahter ema kohta² ja teine isa kohta ning kummassegi lahtrisse saab kirjutada ainult ühe nime.

Kuna V. M. A. ei leidnud, et ta oleks kohustatud nõutud teavet edastama, keeldus Sofia kommuun taotletud sünnitõendi väljaandmisest, põhjendades seda teabe puudumisega lapse bioloogilise ema kohta ja asjaoluga, et kahe naissoost vanema kandmine sünnitõendisse on vastuolus Bulgaaria avaliku korraga, mis ei võimalda sõlmida kahe samasoolise isiku abielu.

V. M. A. esitas selle otsuse peale kaebuse Administrativen sad Sofia-gradile (Sofia linna halduskohus), kes on eelotsusetaotluse esitanud kohus.

Nimetatud kohtul on kahtlusi, kas Bulgaaria ametiasutuste keeldumisega registreerida Bulgaaria kodaniku³ sünd, mis leidis aset teises liikmesriigis ning mida tõendab selles teises liikmesriigis väljaantud sünnitõend, millel on näidatud kaks ema, rikutakse õigusi, mis sellel kodanikul on ETL artiklite 20 ja 21 ning Euroopa Liidu põhiõiguste harta⁴ artiklite 7, 24 ja 45 alusel. Nimelt võib see keeldumine muuta raskemaks Bulgaaria isikut tõendava dokumendi väljaandmise ning seega takistada sel lapsel vaba liikumise õiguse kasutamist ja enda kui liidu kodaniku õiguste täielikku kasutamist.

Neil asjaoludel otsustas see kohus esitada Euroopa Kohtule küsimuse ELL artikli 4 lõike 2⁵, ETL artiklite 20 ja 21 ning harta artiklite 7, 24 ja 45 tõlgendamise kohta. Ta palub sisuliselt selgitada,

¹ Stolichna obshtina, rayon „Pancharevo“ (Sofia kommuun, Pancharevo rajoon, Bulgaaria) (edaspidi „Sofia kommuun“).

² Bulgaaria perekonnaseadustiku (Semeen kodeks) põhikohtuasjas kohaldatava redaktsiooni kohaselt määrab põlvnemise emast sünd, kusjuures lapse ema on määratletud kui naine, kes lapse sünnitas, seda ka kunstliku viljastamise korral.

³ Selle kohtu sõnul ei ole vaidlust selle üle, et isegi Bulgaaria ametiasutuste väljaantud sünnitõendi puudumisel on lapsel Bulgaaria kodakondsus eelkõige Bulgaaria põhiseaduse artikli 25 lõike 1 alusel.

⁴ Edaspidi „harta“.

⁵ Selle sätte kohaselt austab liit muu hulgas liikmesriikide rahvuslikku identiteeti, mis on omane nende poliitilistele ja põhiseaduslikele põhistruktuuridele.

kas need sätted kohustavad liikmesriiki andma välja sünnitõendi, et isikut tõendava dokumendi saaks selle liikmesriigi kodanikust laps, kelle sünni teises liikmesriigis tõendab sünnitõend, mille on koostanud selle teise liikmesriigi ametiasutused vastavalt selle liikmesriigi riigisisesele õigusele ja millesse on kantud selle lapse emadena esimesena nimetatud liikmesriigi kodanik ja tema abikaasa, täpsustamata, kumb neist kahest naisest on lapse sünnitanud.

Suurkojas tehtud kohtuotsuses tõlgendas Euroopa Kohus eespool viidatud sätteid nii, et kui tegemist on alaealise lapsega, kes on liidu kodanik ja kelle sünnitõendisse, mille on välja andnud vastuvõtva liikmesriigi pädevad asutused, on vanematena kantud kaks samasoolist isikut, siis on liikmesriik, mille kodanik see laps on, kohustatud esiteks andma talle välja isikutunnistuse või passi, nõudmata enne seda sünnitõendi koostamist oma riigisiseste ametiasutuste poolt, ning teiseks tunnustama samamoodi nagu kõik teised liikmesriigid vastuvõtva liikmesriigi väljaantud dokumenti, mis võimaldab sellel lapsel koos kummagi vanemaga kasutada õigust vabalt liikuda ja elada liikmesriikide territooriumil.

Euroopa Kohtu hinnang

Sellele järeldusele jõudmiseks märkis Euroopa Kohus esmalt, et selleks, et liikmesriikide kodanikud saaksid kasutada ELTL artikli 21 lõikega 1 igale liidu kodanikule tagatud õigust vabalt liikuda ja elada liikmesriikide territooriumil⁶, kohustab direktiiv 2004/38⁷ liikmesriike andma kooskõlas oma õigusaktidega oma kodanikele välja kodakondsust tõendava isikutunnistuse või passi.

Kuna S. D. K. A. on Bulgaaria kodanik, on Bulgaaria ametiasutused järelikult kohustatud talle välja andma Bulgaaria isikutunnistuse või passi, millesse kantakse tema perekonnanimi, nagu see tuleneb Hispaania ametiasutuste koostatud sünnitõendist, sõltumata sellest, kas on koostatud uus sünnitõend.

Niisugune dokument peab kas üksinda või koos vastuvõtva liikmesriigi väljastatud dokumendiga võimaldama sellisel lapsel nagu S. D. K. A. kasutada vaba liikumise õigust koos kummagi emaga, kelle staatust selle lapse vanemana on kinnitanud vastuvõttev liikmesriik ajal, mil nad elasid selles riigis direktiivi 2004/38 kohaselt.

Nimelt hõlmavad liikmesriikide kodanikele ELTL artikli 21 lõikest 1 tulenevad õigused õigust elada tavalist perekonnaelu koos oma pereliikmetega nii vastuvõtvas liikmesriigis kui ka liikmesriigis, mille kodakondsus neil on, kui nad sellesse liikmesriiki tagasi pöörduvad. Kuna Hispaania ametiasutused on seaduslikult tuvastanud bioloogilise või õigusliku põlvnemissuhte S. D. K. A. ja tema vanemate vahel ning kinnitanud seda lapsele välja antud sünnitõendis, siis peavad kõik liikmesriigid ELTL artikli 21 ja direktiivi 2004/38 kohaselt tunnustama V. M. A. ja K. D. K. kui alaealise liidu kodaniku – keda nad ka tegelikult hooldavad – vanemate õigust olla temaga kaasas, kui ta kasutab oma õigusi.

Sellest tuleneb esiteks, et liikmesriigid on kohustatud seda põlvnemissuhet tunnustama, et võimaldada S. D. K. A-l kasutada koos kummagi vanemaga vaba liikumise õigust. Teiseks peab mõlemal vanemal olema dokument, mis annab neile õiguse selle lapsega reisida. Vastuvõtva liikmesriigi ametiasutustel on kõige paremad võimalused koostada selline dokument, milleks võib olla sünnitõend ning mida teised liikmesriigid on kohustatud tunnustama.

On tõsi, et isikute tsiviilõiguslik seisund kuulub liikmesriikide pädevusse ning liikmesriigid on vabad valima, kas samasooliste isikute abielu ja nende vanemlus riigisiseses õiguses ette näha või mitte. Selle pädevuse teostamisel peab iga liikmesriik aga järgima liidu õigust, konkreetselt liidu

⁶ Edaspidi „vaba liikumise õigus“.

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/38/EÜ, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil ning millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 1612/68 ja tunnistatakse kehtetuks direktiivid 64/221/EMÜ, 68/360/EMÜ, 72/194/EMÜ, 73/148/EMÜ, 75/34/EMÜ, 75/35/EMÜ, 90/364/EMÜ, 90/365/EMÜ ja 93/96/EMÜ (ELT 2004, L 158, lk 77; ELT eriväljaanne 05/05, lk 46), artikli 4 lõige 3.

kodanike liikumis- ja elukohavabadust käsitlevaid aluslepingu sätteid, tunnustades selleks isikute tsiviilõiguslikku seisundit, nagu see on kinnitatud teises liikmesriigis vastavalt selle riigi õigusele.

Käesoleval juhul ei kahjusta liikmesriigi rahvuslikku identiteeti ega ohusta tema avalikku korda esiteks liikmesriigi kohustus anda välja isikut tõendav dokument selle liikmesriigi kodanikust lapsele, kes on sündinud teises liikmesriigis ja kelle seal koostatud sünnitõendisse on tema vanematena kantud kaks samasoolist isikut, ning teiseks kohustus tunnustada selle lapse ja kummagi nimetatud isiku vahelist põlvnemissuhet olukorras, kus see laps kasutab õigusi, mis tal on ETL artikli 21 ja sellega seotud teise õiguse aktide alusel. Nimelt ei tähenda selline kohustus, et asjaomane liikmesriik peaks oma riigisisises õiguses ette nägema samasooliste isikute vanemluse või tunnustama muul eesmärgil kui selleks, et laps saaks kasutada liidu õigusest tulenevaid õigusi, põlvnemissuhet selle lapse ja isikute vahel, kes on kantud vastuvõtva liikmesriigi ametiasutuste koostatud sünnitõendisse lapse vanematena.

Liikmesriigi meede, mis võib takistada isikute vaba liikumist, saab olla põhjendatud üksnes juhul, kui meede on koosõlas hartas tunnustatud põhiõigustega⁸. Harta artiklitega 7 ja 24 tagatud põhiõigustega on vastuolus see, kui lapse suhe ühe oma vanemaga katkestatakse vaba liikumise õiguse kasutamisel või kui selle õiguse kasutamine muudetakse tegelikult võimatuks või ülemäära raskeks põhjusel, et lapse vanemad on samast soost.

MÄRKUS: Eelotsusetaotlus võimaldab liikmesriikide kohtutel taotleda kohtuvaidluste lahendamisel Euroopa Kohtult liidu õiguse tõlgendamist või liidu õigusakti kehtivuse üle otsustamist. Euroopa Kohus ei lahenda riigisisest kohtuvaidlust. Kohtuasja lahendamine koosõlas Euroopa Kohtu otsusega on liikmesriikide kohtu ülesanne. Euroopa Kohtu otsus on ühtlasi siduv ka teistele liikmesriikide kohtutele, kes lahendavad sarnast probleemi.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Otsuse [terviktekst](#) on CURIA veebileheküljel alates selle kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127.

Kohtuotsuse kuulutamisest saab pildisalvestisi „[Europe by Satellite](#)“ kaudu ☎ (+32) 2 2964106.

---

⁸ Põhikohtuasjas käsitletavas olukorras on asjakohased harta artikliga 7 tagatud õigus era- ja perekonnaelu austamisele ning harta artikliga 24 tagatud lapse õigused, eelkõige õigus sellele, et esikohale seatakse lapse parimad huvid, ning õigus säilitada regulaarsed isiklikud suhted ja otsene kontakt oma mõlema vanemaga.